

CAMIL PETRESCU

JOCUL IELELOR
*
ACT VENETIAN
*
SUFLETE TARI

T E A T R U

- ediție integrală -

ACTUL I

TABLOUL I

Redacția ziarului Dreptatea Socială, biroul directorului. E colțul spre Parcul Oteteleșeanu al unei vechi clădiri, la etajul întâi... Ferestre multe, ziduri groase, simplu văruite, o accentuată asimetrie. Un birou mare, demodat, cu două fotolii de piele în față, multe dosare, cărți, ziare, telefon. Canapeaua corespunzătoare celor două fotolii e la perete. Două-trei biblioteci. Pereții sunt acoperiți cu placate colorate franțuzești, reprezentând afișe de lansare ale cotidianelor socialiste franceze. Între ferestre, înspre fund, o panoplie de scrimă: măști, florete, mănuși. Deasupra ei – o fotografie cu un portret: capul unui bărbat ca de patruzeci de ani, frumos, cu o mustață franțuzească mătăsoasă și moale. Un afiș în românește anunță pentru 1 Mai petreceri și mari serbări la grădina Bordei. Afișe cu Dreptatea Socială, câteva placarde cu lozinci: Proletari din toate țările, uniți-vă!... sau: Fapte, nu vorbe! Teancuri de ziare, colecții de reviste ilustrate sau satirice. O cartonieră dublă. Două uși în dreapta: una din vestibul, alta dă la secretariat. Încă o ușă în stânga.

SCENA 1

SACHE, DAȘCU, apoi TOMA

(La început, Sache, singur în scenă, răscolește în toate părțile, căutând manuscrise... Încearcă dulapuri și sertare închise. Ingenunche, căutând jos în sertarele biroului... E paginatorul Dreptății Sociale, în vârstă ca de patruzeci, patruzeci și cinci de ani, dar părând mult mai bătrân... E îmbrăcat într-o bluză albastră, foarte veche, de lucru. Poartă mustață mare și ochelari legați cu un șnur. În mâini – sfoară neagră de măsurat coloanele. Dașcu, bărbat voinic, negricios, foarte dârz când e nevoie, este mașinistul-șef. Intră și el foarte îngrijorat, ca și Sache, tocmai când acesta este în genunchi.)

DAȘCU: Ei, ai găsit ceva?

SACHE *(arată cu dispreț câteva foi de hârtie)*: Un articol al profesorului ăla gros, pus pe masă ca să i-l dea înapoi, și două desene...

DAȘCU: Tovarășe, dacă toată redacția lipsește de patru zile, cum să mai scoatem atunci gazeta?

SACHE: Duminică a mai mers, că era în parte făcută de sâmbătă... Ieri, luni, am pus tot ce am găsit în tipografie: rămășițe, reclame, clișee. Azi, marți, ai văzut că m-am descurcat iar. N-am avut decât articolul

directorului dat înainte... pentru mâine însă n-am decât atât... (*Arată
sfoara de paginație, un capăt mic.*)

DAȘCU: Și tovarășul director unde e?

SACHE: Trebuie să vie astă-seară... A fost la Iași să pledeze în procesul
ceferiștilor de la Pașcani. Vine cu trenul de nouă și jumătate.

DAȘCU (*iritat*): Dar ăilalți?

SACHE: Eu știu unde sunt? Cum dau căldurile, se răspândesc toți în toate
părțile... Mai ales acum, când au permise de tren... Nu mai dau cu
zilele pe la redacție... Se lasă unul în nădejdea celuilalt...

DAȘCU (*amărât*): Și ăștia sunt socialiști?... Sunt tovarăși, ai? Asta-i gazetă
socialistă? Ascultă, nene Sache, când văd intelectualii (*a apăsă, cu dis-
preț*) ăștia din mișcare, mi-e silă... silă, înțelegi?...

SACHE (*gospodar cumsecade*): Dacă nu sunt plătiți cu lunile, ce vrei să faci?...
Se învârtesc și ei cum pot... Dumneata ești mașinist... Dacă sâmbătă
nu primești salariul, nu mai lucrezi... Eu sunt paginator; dacă sâmbătă
nu-mi primesc cei treizeci de lei ai mei, nu lucrez...

DAȘCU: Dar pe mine nu mă plătește gazeta, nici pe dumneata... Ne plă-
tește patronul tipografiei, care nici nu e măcar socialist.

SACHE: Dar el ia tot de la gazetă, nu? Ei, atunci nu mai rămâne pentru
redactori. Că, vezi, gazeta de-abia o duce de azi pe mâine. E mulțumi-
re aci când se scoate tiparul și hârtia...

TOMA (*un flăcăiaș ca de șaptesprezece-optsprezece ani, intră puțin speriat*): Iar e tipul
ăla cu mustăți la cârciuma de peste drum... Pândește mereu...

(*Toți trei se privesc neliniștiți și se duc la fereastră.*)

DAȘCU (*privind cu oarecare fereală*): Care e?... că văd și alții în fereastră...

TOMA: Ăla care e cu pălăria în cap, cu burlane la mâini... (*stăruie*) în
stânga, acolo, unul negru, cu mustața tunsă.

(*Se întorc de la fereastră. Toma iese. Sache mai caută mereu.*)

DAȘCU: Ai mai găsit ceva?...

SACHE: Tot mai credeam că are directorul ceva pus deoparte.

TOMA (*se întoarce, oarecum speriat*): Tovarășe Dașcu, e jos responsabilul
Internaționalei a doua...

DAȘCU (*a încremenit*): Cine?... Unde e?

SACHE (*caută sprijin*): Ce ne facem, că nu-i nimeni din redacție să-l
primească?

TOMA (*agitat*): E pe coridorul de la tipografie... Nu se urcă niciodată sus până nu se încuie toate ușile cu cheia și nu se pun cheile pe masă. Eu trebuie să păzesc la intrare...

DAȘCU: Ce facem?

SACHE (*prietenos*): Nu te speria. Așa e regula. (*Se frământă și el totuși.*) Primește-l dumneata că ești secretarul sindicatului și nu admite martori.

DAȘCU: Bine, îl primesc eu. Tovarășe, închide ușile și cheamă-l sus...

TOMA (*închide cu cheile cele două uși, și, după ce Sache a intrat la secretariat, iese și el.*)

SCENA 2

DAȘCU, TOMA, RESPONSABILUL, apoi AGENTUL

RESPONSABILUL (*e un bărbat ca de șaizeci de ani, îndesat, cu capul pătrat, ochii apropiați, maxilare puternice și nasul încovoiat. Are totuși o finețe a liniilor neașteptată și ceva neliniștit și tulbure în privirea ades prea fixă. Controlează cheile pe care Toma le arată pe birou*): Unde este tovarășul director?

DAȘCU: Este plecat la Iași... Pledează în procesul greviștilor de la Pașcani... Trebuie să vină chiar acum, cu trenul de astă-seară.

RESPONSABILUL: Unde este tovarășul administrator?

DAȘCU: Tovarășul Praidă este la depozitul de hârtie... Vine numaidecât.

RESPONSABILUL (*extrem de nervos, extrem de nemulțumit*): Unde este tovarășul secretar de redacție?...

DAȘCU: Domnul Penciulescu, secretarul de zi, nu poate fi găsit... Tovarășul Lotar, secretar de noapte, este plecat din București.

RESPONSABILUL (*dur, neîncrezător*): Și dumneata cine ești?

DAȘCU: Sunt mașinistul-șef și secretarul Sindicatului lucrătorilor tipografi.

RESPONSABILUL (*se plimbă doi pași prin cameră*): Tovarășe, este de neînchipuit ceea ce se întâmplă... Întreaga redacție a singurului cotidian socialist e absentă în momentul culminant al istoriei socialiste... (*Fața i se frânge dezolată.*) Cum e cu puțință atâta lipsă de înțelegere? Cum vreți ca muncitorii să mai aibă încredere în intelectualii din mișcare?

DAȘCU (*dezamăgit*): Tovarășe, aveți dreptate, și eu am aceeași părere despre intelectualii din mișcare...

RESPONSABILUL: Tocmai astă-seară!... (*Frământându-se îngrijorat*): Tocmai astă-seară...